

1K 1,18–29

Slovo o kříži je bláznovstvím těm, kdo jsou na cestě k záhubě; nám, kteří jdeme ke spáse, je mocí Boží.

Je psáno: ‚Zahubím moudrost moudrých a rozumnost rozumných zavrhnou.‘

Kde jsou učenci, kde znalci, kde řečníci tohoto věku? Neučinil Bůh moudrost světa bláznovstvím?

Protože svět svou moudrostí nepoznal Boha v jeho moudrém díle, zalíbilo se Bohu spasit ty, kdo věří, bláznovskou zvěstí.

Židé žádají zázračná znamení, Řekové vyhledávají moudrost,

ale my kážeme Krista ukřižovaného. Pro Židy je to kámen úrazu, pro ostatní bláznovství, ale pro povolání, jak pro Židy, tak pro Řeky, je Kristus Boží moc a Boží moudrost.

Neboť bláznovství Boží je moudřejší než lidé a slabost Boží je silnější než lidé.

Pohleďte, bratři, koho si Bůh povolává: Není mezi vámi mnoho moudrých podle lidského soudu, ani mnoho mocných, ani mnoho urozených;

ale co je světu bláznovstvím, to vyvolil Bůh, aby zahanbil moudré, a co je slabé, vyvolil Bůh, aby zahanbil silné;

neurozené v očích světa a opovržené Bůh vyvolil, ano, vyvolil to, co není, aby to, co jest, obrátil v nic – aby se tak žádný člověk nemohl vychloubat před Bohem.

Milé sestry, milí bratři,

žijeme v čím dál složitějším světě. Všechno se neustále mění (kladně řečeno: vyvíjí) a není v ničích silách sledovat všechny ty změny najednou. V globálním světě každý náš čin vstupuje do tolika souvislostí, že vyhodnocení toho, jestli jsme svým skutkem něčemu pomohli nebo spíš ublížili, trvá desítky hodin. Když jedu do Soběhrd kázat, znečišťuji ovzduší. Když si koupím ekologicky vyrobené bavlněné tričko, oblékám si ho s vědomím, že k jeho výrobě bylo zapotřebí 4000 litrů vody – a to je ve světě, kde je voda čím dál cennější komoditou, na pováženou. Když zachráním kočku v nouzi, utrácím za její obživu a očkování ročně tolik, že by to v Africe zachránilo několik lidských životů. Žijeme v nejistém a nepřehledném světě, pro nějž sociolog Zygmunt Bauman vymyslel přívlastek tekutý. Tekuté časy, tekutý strach, tekutá láska – a tekuté se dožijeme let. Protéká nám to mezi prsty, není to zač chytit.

Vzpomínám si, že když Václav Havel koncem roku 1989 vstoupil do veřejného prostoru, objevilo se v našem slovníku slovo smysluplný. Dnes se to slovo, které se za reálného socialismu nepoužívalo, stává znovu známkou jakéhosi alternativního myšlení. Tato doba nás totiž neohrožuje postihy a tresty, ale právě tím, že neustále podrývá naše vědomí smyslu. Musíme vykonat desítky nesmyslných úkonů, abychom ve zbylém čase snad ještě nějak zachránili aspoň něco z toho, co smysl má. A možná zrovna to nás křesťany trápí víc než druhé, protože právě jako křesťané jsme povoláni k odpovědnosti za větší celek, právě my máme dělat věci, které snad nejsou výhodné, ale mají smysl.

Myslím, že nepřestřelím, když řeknu, že procházíme duchovní krizí. Nejen my tady v české kotlině, ale my jako příslušníci euroatlantické civilizace, západní kultury vůbec. Slovo krize pochází z řeckého slova *krinein*, a to znamená rozlišovat, oddělovat, posuzovat. Krize je příležitost k tomu, rozlišit, rozpoznat neužitečné návyky a oddělit se od nich. Bez mrtvé zátěže se můžeme vydat hledat něco nového, životodárného. Právě v krizi se ukazuje, zač stojíme.

Příroda nás pro chvíle krize vybavila dvěma taktikami. Tou první z nich je útek a tou druhou útok. Dívám-li se dobře, útek se kolem nás projevuje především únikem do soukromých rájů – do toho, co je jen a jen naše: náš byt, naše chata, naše auto, náš skvělý Kauf, naše dovča, naše lednice... V tom je naše bezpečí, a svět ať se zboří. Útek do osobního pohodlí ale naší, křesťanskou cestou rozhodně není. Podobenství o boháči a stodolách, které jsme četli v prvním čtení, to říká jasně. Mocipán si zbohatlicky staví všechno stále větší a věří, že teď už si bude moci klidně žít, jíst, pít a být veselý. Jistota soukromého ráje je ale iluzorní. *Bůh mu řekl: „Blázne! Ještě této noci si vyžádají tvou duši, a čím bude to, co jsi nashromáždil?“*

Pokud jde o druhou strategii přežití – útok –, tu bych v našem kontextu viděla především v podobě neustálého nadávání na svět. Můžeme se všimnout, že takto pojatý útok se nevylučuje s útekem, ba naopak, skvěle se s ním doplňuje. Svět ať se zboří, protože si stejně nic lepšího nezaslouží, může si za to sám. Politika je svinstvo. Paní učitelka je... doplňte si sami. A Evropská unie je tak... to si taky doplňte sami, – že raději zaplatíme pokutu jdoucí do milionů eur, než bychom se solidarizovali se zeměmi, které se potýkají s uprchlickou krizí.

Této hanlivé formě útoku neodolá nic – a proto taky nemáme žádné hrdiny. I ten nejlepší z nás se mýlí a dělá chyby, a kolem široké cesty (té, která vede do záhuby) stojí billboardy, na nichž se píše, že nevidíme-li kolem sebe nic bez poskvrnky a není-li nikdo dokonalý, znamená to, že nemá cenu dělat vůbec nic, protože všichni stejně kradou. Troufla bych si říct, že kolem úzké cesty (té, která vede k životu) stojí billboardy sdělující, že nejlepší kritikou toho, co je špatně, je pokus udělat to líp. (Richard Rohr)

Myslím, že úlohou nás křesťanů dnešní doby je s pomocí Boží unést to napětí, před nímž většinová společnost utíká do svého malého světa nebo se chrání útokem na vše, co stojí mimo něj. Obě ty strategie jsou nejen neužitečné, ale dokonce škodlivé – prohlubují totiž krizi. My máme jít ve stopách toho, který neutíkal ani neútočil, ale smířoval protiklady. Snad právě to je dnešní bláznovství kříže, o kterém psal apoštol Pavel do Korinta. Ježíš na kříži nevítež tak, jako vítězí cyničtí chytráci zpochybňující samu existenci dobra, nedokazuje, že má pravdu, zatímco ostatní jsou tupci, ani se nevytahuje, že je Boží Syn. Visí mezi dobrým lotrem na pravici a zlým lotrem na levici, i ve smrti připraven

smiřovat a hojit, co je zraněné. Nevolí ani útěk před svévolí maskovanou za spravedlnost, ani útok, jakým Petr při jeho obraně usekl služebníkovi nejvyššího kněze pravé ucho. Visí uprostřed dvou dřev, z nichž jedno vede svisle, zespod nahoru, a druhé vodorovně, zleva doprava. Jedno ukazuje k nebi a druhé kopíruje povrch země, na níž žijeme. Jedno ukazuje, že Ježíš je Bůh, a druhé ukazuje, že je člověk. A on je uprostřed, drží pohromadě to, co by se bez něj rozpadlo na kusy, nese hříchy světa.

To je základ naší spásy. Náš Pán, učitel a bratr skončil v tomto světě hanebnou smrtí na dřevě a my toto vědomí neseme trvale v sobě, jako v sobě trvale neseme bolest nad ztrátou svých blízkých nebo nad nespravedlnostmi tohoto světa. Naše církev si dlouho zakládala na tom, že se od tohoto světa příliš neodlišuje, že nedělá žádné tajuplné kejkle, nečadí kadidlem, nepoužívá divná slova. Zdá se mi však, že bychom měli v době, kdy rozumnost rozumných očividně selhává, znovu objevit svou jinakost. Ani útěk, ani útok, ale bláznovství kříže.

Tam, kde se jiní utíkají do soukromých rájů laciných požitků a dobrých bydel, měli bychom si stát za tím, že k životu patří bolest a smrt, které nepřehlušíme nákupy, dokonalým zevnějškem ani pobytem v pětihvězdičkovém hotelu, a že ta bolest a smrt volají po našem hlubokém soucitu, protože se týkají i nás. Tam, kde se jiní uchylují k agresivitě a podléhají laciné touze mít nad ostatními navrch, kalkulovat a opevnit se ve své samospravedlnosti, neměli bychom se bát prohry ani toho, že vyjde najevo naše nedokonalost, ale měli bychom si stát za tím, že smyslem existence není vítězství nad druhými, ale vzájemná láska a porozumění. Jsou to hodnoty vysmívané, ale mohou se stát základem života, který je sice plný nejrůznějších chyb, ale je veliký v tom, že je ve věku singlů veden touhou po společenství s lidmi a s Bohem. „Neboť bláznovství Boží je moudřejší než lidé a slabost Boží je silnější než lidé.“

Pán Bůh nám s tím těžkým posláním, které za nás nikdo jiný nevezme, pomáhej.

Amen